

Tromsøbarnehagen

Grunnlagsdokument for kommunale
barnehagebygg

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	1
2. Visjon og samfunnsmandat	2
3. Sentrale og lokale føringer	3
3.1. Sentrale føringer.....	3
3.2. Lokale føringer.....	4
4. Norsk Kommunalteknisk Forening (NKF).....	5
5. Utforming og fleksibilitet.....	6
5.1. Tomt	7
5.2. Leke og oppholdsareal inne – krav og utforming.....	7
5.3. Lek og oppholdsareal ute – krav og utforming.....	9
5.4. De minste barna	11
5.5. Hviling	11
5.6. Arktisk klima	12
5.7. Trafikk	12
5.8. Ikt – digitale løsninger	13
6. Barnas stemme	14
6.1. Barns medbestemmelse og medvirkning.....	14
6.2. Drømmebarnehagen	15
Kilder.....	16

1 • Innledning

Tromsøbarnehagen – grunnlagsdokument for kommunale barnehagebygg i Tromsø kommune erstatter Modellbarnehage, 2004. Modellbarnehage ble vedtatt i Kommunestyret 30.06.2004, sak 0098/04, med formål om å legge føringer for fremtidig utbygging, og sikre samfunnets krav til utforming av de fremtidige kommunale barnehagene.

Barnehageutbygging i kommunen retter fokus på behovet for gode og fleksible barnehagebygg med høy kvalitet. Grunnlagsdokumentet belyser barnehagebygget som en helhet bestående av brukere og utforming. Det er primært beregnet på nybygg, men vil også kunne brukes ved ombygging og ominnredning av eksisterende bygg. Det redegjør ikke for ulike pedagogiske prinsipper.

Grunnlagsdokumentet gir en retningsgivende beskrivelse til alle involverte parter i planlegging og etablering av Tromsøbarnehagen. Dokumentet legger prinsipielle føringer for valg, og bygger på gjeldende lovverk og forskrifter år 2019.

Norsk Kommunalteknisk Forening (NKF) sin veileder for barnehagebygg vil sikre øvrige punkter som ikke er tatt med i dette planverket som kravspesifikasjoner, behovsmelding, prosjektering, byggeprosess, overtakelse og innflytting. For det enkelte byggeprosjekt lages det romprogram og beskrivelser i tråd med kravspesifikasjoner fra Norsk Kommunalteknisk Forening (NKF). Kravdokumentet gjelder for aktuelle tilbydere og planleggere, og tar eksempelvis for seg kommunikasjonsområder, barns leke- og oppholdsarealer, sanitærrom, administrasjonslokaler og tekniske rom.

Seksjon for utbygging har ansvaret for planlegging og utbygging av Tromsøbarnehagen. De ivaretar byggherrerollen og bistår bestillende avdeling i arbeidet ved utarbeidelse av grunnlaget for prosjekter. Fagorgan for realisering skal gi et kvalitetssikret beslutningsgrunnlag på bakgrunn av behovsmeldingen, og gjennomføre alternativvurderinger for å imøtekomme kommunens behov for lokaler/areal.

I enkelte setninger i dokumentet står det «skal», mens i andre står det «bør». Ved «skal» er det å regne som krav, og ved «bør» er det i utgangspunktet ikke et krav, men en anbefaling. Eventuelle endringer eller begrensninger skal dokumenteres, og registreres som avvik i forhold til opprinnelig program.

2. Visjon og samfunnsmandat

Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barns behov for omsorg og lek, fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen må se de fysiske rammene for barns læringsmiljø som en helhet. Naturområder og nærmiljø gir også mulighet for opplevelser og utfordringer (Rammeplanen for barnehagen, 2017).

Tromsø kommunes visjon er «*Sammen for et varmt og livskraftig Tromsø*». Det innebærer at vi samhandler og lojalt slutter opp om vårt viktige samfunnsoppdrag. Vi er inkluderende og vi skal møte alle med åpenhet og respekt.

Tromsøbarnehagens visjon: “*Samme for en fremtidsrettet barnehage*”

Tromsøbarnehagen er en fremtidsrettet pedagogisk virksomhet med mål om å:

- sikre barn et oppvekstmiljø som både gir utfordringer tilpasset barnas alder og funksjonsnivå, og trygghet mot fysiske og psykiske skadevirkninger
- styrke barns muligheter for læring og aktiv deltakelse i et fellesskap med jevnaldrende
- ha de fysiske, sosiale og kulturelle kvaliteter som til enhver tid er i samsvar med eksisterende kunnskap og innsikt om barndom og barns behov
- ha en helsefremmende og forebyggende funksjon, og bidra til å utjevne sosiale forskjeller
- forebygge diskriminering og mobbing

3. Sentrale og lokale føringer

Arealplanlegging og utforming for fremtidige barnehager skal være basert på de til enhver tid gjeldende lovverk og forskrifter. De viktigste bestemmelsene og regelverk som angår barnehager, finner vi i barnehageloven og rammeplanen for barnehagen.

Barnehageloven regulerer først og fremst den pedagogiske virksomheten og barnehagens innhold, mens utformingen av bygninger reguleres blant annet av plan- og bygningsloven.

3.1. Sentrale føringer

Lov om barnehager (barnehageloven)

Barnehageloven med forskrifter regulerer kommunen sitt ansvar og plikter både som barnehageeier og barnehagemyndighet (godkjennings- og tilsynsmyndighet). I barnehagelovens § 8 beskrives kommunens plikter som offentlig- og lokal barnehagemyndighet til å tilby barnehageplass (jf. § 12 a), og å påse at utbyggingsmønster og driftsformer tilpasses lokale forhold og behov.

Rammeplan for barnehager – innhold og oppgaver

Ny rammeplan for barnehagen trådte i kraft 1. august 2017. Den nye planen har ikke et eget kapittel som beskriver barnehagens fysiske læringsmiljø, derimot blir temaet beskrevet i flere kapitler. Barnehagepersonalets ansvar for tilrettelegging og utvikling av det fysiske læringsmiljøet er understreket både i forhold til planlegging, praktisering, dokumentasjon og vurderingsarbeid i rammeplanen.

Lov om offentlig anskaffelser (anskaffelsesloven)

I anskaffelsesloven krever en at universell utforming skal være et vurderingskriterium. Hensikten med dette er at anskaffelsen skal bidra til et mer inkluderende samfunn. Offentlige anskaffelser skal derfor ta hensyn til hvordan prosjektet ivaretar tilgjengelighet for flest mulig brukergrupper.

Lov om likestilling og forbud mot diskriminering (likestillings- og diskrimineringsloven)

Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven skal sikre like muligheter og rettigheter til samfunnsdeltakelse for alle, uavhengig av funksjonsevne, og hindre diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne. Loven skal fremme likestilling og likeverd. Den stiller tydelig krav til universell utforming både til nye bygg, men også til eksisterende bygninger såfremt en universell utforming, eller tilrettelegging ikke medfører en uforholdsmessig byrde.

Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler mv.

Forskriften skal bidra til at miljøet i barnehager og skoler fremmer helse, trivsel og gode sosiale og miljømessige forhold, samt forebygger sykdom og skade. Den forutsetter at den enkelte barnehage godkjennes av barnehagemyndigheten.

Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven)

Et barnehagebygg er arbeidsplass for barnehagens ansatte, og de ansattes miljøkrav er ivare tatt gjennom arbeidsmiljøloven. Arbeidstilsynet fører tilsyn med at loven etterfølges. Ved bygging av nye barnehager er det viktig at en legger til grunn de retningslinjer som loven og tilhørende forskrifter legger opp til. Dette gjelder blant annet

kontorarbeidsplasser for ansatte, forholdene for administrasjonen, krav til personalrom og alle andre personalfasiliteter i anlegget.

Den velferdsmessige standarden skal være i samsvar med den teknologiske og sosiale utvikling i samfunnet.

Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven)

Folkehelseloven skal være med å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, og sikre at kommuner, fylkeskommuner og statlige myndigheter setter i verk tiltak og samordner sin virksomhet på en forsvarlig måte i forhold til folkehelsearbeidet. Kommunen sitt ansvar etter loven er blant annet å fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold, og bidra til en utjevning av sosiale forskjeller i helse.

Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan og bygningsloven)

Plan og bygningsloven med tilhørende byggeforskrift inneholder omfattende krav til det fysiske miljøet. Lovverket kommer spesielt til anvendelse i sammenheng med planlegging og oppføring av nye barnehager, og rehabilitering av eksisterende bygg.

Lekeplasskontroll

Lekeplassen er regulert av forskrift om sikkerhet ved lekeplassutstyr. Formålet er å forebygge lekeplassutstyr som kan medføre helseskade for brukere eller tredjepart, når utstyret brukes til de formål det er beregnet for, eller slik det kan forventes at barn bruker det.

3.2. Lokale føringer

Kommuneplanen

Bestemmelsene om kommunal planlegging er hjemlet i plan og bygningsloven av 27. juni 2008, kap. 11. En samlet kommuneplan består av en samfunnsdel med en handlingsdel og en arealdel.

Arealdelen er et verktøy for å gjennomføre samfunnsdelen, og skal vise sammenhengen mellom samfunnsutviklingen som behandles i samfunnsdelen, og hvilke behov dette gir for arealbruken. Kommuneplanens arealdel skal angi hovedtrekkene i hvordan arealene skal brukes og vernes, og hvilke viktige hensyn som må ivretas ved disponering av arealene.

Hovedmålet for *Kommuneplanens samfunnsdel 2015-2026* er at Tromsø kommune skal være en god kommune å vokse opp i for alle barn og unge.

Strategisk oppvekstplan 2019-2026

Strategisk oppvekstplan beskriver satsningsområder som er med å gjøre Tromsø til en god by å vokse opp i for alle barn og unge. Den tar utgangspunkt i barn og ungens oppvekstarenaer, og har fokus på trivsel- og helsefremmende tiltak, samt gir retning til kommunens arbeid på alle nivåer.

Barnehagebehovsplan 2017 – 2020 med vurderinger frem til 2024

Barnehagebehovsplanene er kommunens styringsverktøy for barnehageutbygging. Den angir prioriteringsområder for utbygging av barnehager i Tromsø, og viser kommunens samlede kapasitet og fremtidige behov for barnehageplasser.

4. Norsk Kommunalteknisk Forening (NKF)

Tromsø kommune har sammen med de ti andre største kommunene i Norge samarbeidet om å utforme en felles funksjonsbeskrivelse for kommunale formålsbygg. Dette arbeidet har vært ledet av Norsk Kommunalteknisk forening (NKF). Ved å gjøre valg fra et digitalt verktøy kan man få ut et ferdig anbudsdokument som tar for seg:

- ✓ Kommunens ambisjonsnivå på miljø, energi, pedagogikk
- ✓ Formålsbeskrivelse på arealprogram og aktuelle rom
- ✓ Teknisk- og FDV beskrivelse

Funksjonsbeskrivelsen fungerer som et romprogram hvor alle nødvendige rom er listet opp. Oppdragsgiveren kan fritt velge ambisjonsnivå ut i fra egen virksomhetspolicy, type, størrelse og kompleksitet av byggene og tjenestene som skal anskaffes.

Det er ønskelig med en utvikling hvor nye bygg blir mer og mer optimalt utformet for stadig å forbedre drift og brukertilfredshet. Forbedring av innholdet sikres ved å ha fokus på arealeffektivitet, logistikk, flerbruk og sikkerhet. Basiskrav er krav som alle bør kunne bruke, og er delt inn i to nivåer:

Nivå 1 = basiskrav: Ønsket minimumsnivå på de areal som beskrives og kan være høyere enn lovpålagte krav.

Nivå 2 = basiskrav + økt kvalitet: Tilvalg som gir en høyere kvalitet enn basiskravene.

5. Utforming og fleksibilitet

Barnehagen representerer en viktig del av barns oppvekstmiljø og bør utformes til å fungere best mulig i forhold til dagens virksomhet, men også til fremtidige behov for endringer. Barnehagen skal ha utstyr, lokaler og areal som fremmer samfunnsmandatet og ivaretar kommunes visjon. Tiltalende, allsidig og bevisst utformet areal gir grunnlag for et godt samspill mellom barn og personal, og gode funksjonelle løsninger avlastet personalet i arbeidet deres.

Tromsøbarnehagen skal ha åpne strukturer hvor barnegruppene har tilhørighet ved sine «hjemmebaser». «Hjemmebasen» skal ha et tilhørende lekerom. Øvrige lekerom og oppholdsrom bør plasseres slik at de er felles for hele barnehagen. Barnehagens arealer skal gi rom for lek, skapende virksomhet og andre aktiviteter, samt hvile og konsentrasjon.

Utformingen skal sikre

- ✓ tilrettelegging for tilpasset tilbud til alle barn
- ✓ sammensetningen av barnegrupper uavhengig av alder og funksjonsevne
- ✓ fleksible løsninger knyttet til pedagogisk arbeid
- ✓ en fleksibel og effektiv utnyttelse av areal og bemanning

Universell utforming

Universell utforming handler om å lage trygge og forutsigbare omgivelser for alle. Ved planlegging av barnehagens utforming må det tas hensyn til samfunnets mål om nedbygging av funksjonshemmede barrierer. Planlegging, lokalisering og bygging bør være basert på prinsippet om universell utforming iht. lov om offentlige anskaffelser. Føringer for ivaretagelse av synsnedsettelse, hørselsnedsettelse og bevegelseshemmede iht. nasjonale føringer, jf. føringer fra blinddeforbundet må ivaretas i alle nye og renoverte barnehagebygg. Arealene må utformes på en slik måte at alle mennesker skal kunne bruke det på en likestilt måte. Det må være utfordringer av ulik vanskelighetsgrad, og det må være innhold for både små- og store barn.

Det må sikres for lading til elektriske rullestoler i nær tilknytning til en av garderobene. Dører skal være merket med taktile og visuelle piktogrammer plassert i barnehøyde.

5.1. Tomt

Barnets beste skal være i fokus ved valg av tomt og tomteegnethet. Dette med tanke på gode adkomstmuligheter, sikkerhet innenfor og utenfor tomta, lekemuligheter, naturtilbud og nærmiljø.

Kommuneplanen stiller krav igjennom bestemmelser og retningslinjer til kvalitet på barnehagearealene i forhold til størrelse, form og plassering (klimatilpasning). Krav til størrelsen på barnehagetomter er på minimumet 5 daa (middelstor barnehage 60 -100 barn), den sier ikke noe om arealstørrelse for selve utearealet. Derimot skal areal brattere enn 1:4 ikke medregnes som lekeareal. Minst 50 % av utearealene bør være flate (maks stigning 1:20). Planen stiller også krav til at det skal etableres en trygg hente- og bringesituasjon for barn og voksne ved skoler og barnehager.

5.2. Leke og oppholdsareal inne – krav og utforming

Vedtekter for Tromsø kommunes barnehager, vedtatt i kommunestyret 26.11.14, er gjeldende for de barnehagene som eies og drives av Tromsø kommune. I henhold til § 5. *Areal* 5.1. er barnehagens norm for netto leke- og oppholdsareal 4,0 m² pr. barn over 3 år og 5 m² pr. barn under 3 år.

Barnehagebyggets utforming og innredning representerer muligheter og begrensninger i forhold til hvilke former for lek, aktiviteter og felleskap barna skal delta i. Dette gjelder også praktisk tilbud og administrative behov. Arealene skal være oversiktlig og transparent, samtidig som de ivaretar barns integritet. Det må sørges for at de ulike gruppene i barnehagen har tilgang til de fleste rom og areal dersom valgt driftsform tilsier det. Økt sirkulasjon og kommunikasjonsareal må ivaretas. Leke- og oppholdsrom må sikres på en slik måte at de ikke blir brukt som gjennomgangsarealer.

(Foto: UNIQA)

(Foto: UNIQA)

Krav til utforming

- ✓ Egen personalfly med administrative fasiliteter dimensjonert for styrerens, pedagogenes og øvrige ansattes behov for samarbeid, planlegging, dokumentering og evaluering
- ✓ Tilfredsstillende lydisolering mellom møterom og kontorer
- ✓ Eget rom til kopimaskin og kontormateriell
- ✓ Lekerommene skal være beregnet til ulike typer aktiviteter som f.eks. vannlek, lesing, musikk, konstruksjon, rollelek, og utforskning av materialer og fenomener. De skal også kunne disponeres som en fellesressurs, og utstyres for temabasert lek
- ✓ Lekerommene skal kunne defineres i perioder til barn/gruppe som har behov for tilrettelegging
- ✓ Aktiviteter som hvile og lek skal være i nær tilknytning til hver base
- ✓ Alle rom skal ha innsyn innenfra i form av vinduer eller dører med glassfelt
- ✓ Kjøkkenet skal utformes for å ivareta mat, hygiene og funksjonalitet tilpasset storhusholdning, med god lagringskapasitet for å ivareta tørr- og frysevarer
- ✓ Kjøkkenet bør plasseres i nær tilknytning til felles uteområde for best mulig tilrettelegging av utelivet
- ✓ Kjøkkenet skal utformes slik at barn kan delta i tilberedelser av mat samtidig som sikkerheten ivaretas
- ✓ Kjøkkenet og fellesrom skal kunne nås uten at annet leke- og oppholdsrom blir gjennomgangsrom
- ✓ Ganger skal egne seg til pedagogiske aktiviteter
- ✓ Tilstrekkelig lagringskapasitet til felles utstyr, samt lagerkapasitet på baser (leker/utstyr og pedagogisk materiell)
- ✓ Det bør vurderes tørkerom istedenfor tørkeskap

5.3. Lek og oppholdsareal ute – krav og utforming

I henhold til Kunnskapsdepartementets veiledende norm bør barnehagens uteareal være om lag 6 ganger større enn leke- og oppholdsarealet inne. Tromsøbarnehagen skal ha et lekeareal ute på min. 35 m² per barn. Dette for å ivareta naturkvaliteter i et klima der vegetasjon gror langsomt, i tillegg vil det sikre barnas lekeområde ved snøfall. Krav til tomte er gode solforhold, ikke vindeksponert, flate partier, tilfredsstillende støynivå og trafiksikker atkomst. I tillegg stilles det krav til innhold/funksjoner både for vinter- og sommerbruk.

Tidlig i planleggingsprosessen må det avklares hvilke områder på tomte som egner seg best til uteområde. De delene av tomte med den gunstigste beliggenheten, og de beste solforholdene skal reserveres til felles leke- og oppholdsareal. Utearealet har mange fordeler som innearealet ikke har. Det gir mulighet for frisk luft, opplevelser av klima, årstid og natur. Utemiljøet skal skape allsidige lekemuligheter, sosial- og motorisk utvikling, og stimulans av sanser. Videre skal det være åpent og inkluderende samtidig som det oppleves som en trygg plass for alle. Barn har ulike forutsetninger for hva de mestrer, og dette bør gjenspeiles både i innhold og utforming. Skog/naturmark, trær, busker, gras og spiselige blomster/bær er vegetasjoner som barnehagen skal ha. Vegstasjonen må kreve lite stell og være insektsvennlige. Det må også tas hensyn til allergikere og astmatikere. Vegetasjon gjør det lunt og trivelig, samt fyller en rekke funksjoner som lek, læring, fysisk utfoldelse, og skaper leskjerming, rom for oppholdsplasser og naturopplevelser.

Krav til utforming

- ✓ Naturmark med ulendt terreng, hauger og naturlige gjemmesteder
- ✓ Flate partier – asfaltert, støtdempende underlag med fargekontraster
- ✓ Støtdempende underlag istedenfor sand under lekeapparater
- ✓ Små og store møteplasser/samlingsplasser med mulighet for å sitte, spise/ ha bordaktiviteter
- ✓ Stier/områder til sykling og kanalisering av ferdsel.
- ✓ Innretning hvor barn kan leke med vann
- ✓ Tilstrekkelig med boder til løst lekeutstyr - lett tilgjengelig og oversiktlig for barn
- ✓ Tilstrekkelig med boder til oppbevaring av barnehagens utstyr (f.eks. turutstyr, ski, akebrett, sykler, koster, snøutstyr osv.)
- ✓ God sammenheng mellom uterommet og innerommet
- ✓ Begrensninger på tomte bør kompenseres i nærmiljøet (akebakke, natur ol.)
- ✓ Muligheter for lek som f.eks. konstruksjon (snekring) og rollelek (lekekjøkken)
- ✓ God tilgjengelighet til wc for barna ute med vaskemuligheter, gjennomgangsarealer må sikres, f.eks. hindre gjennomgang av hele grovgarderobe for å nå wc.
- ✓ Gode løsninger på varemottak – mulighet for utpakking av varer ute under tak avgrenset fra barnelek
- ✓ Gode løsninger for avfallshåndtering
- ✓ Sandlekeplass skal plasseres på sentrale steder i avstand fra inngangssoner, og bør ha åpninger og sittemulighet
- ✓ Utearealet skal være tilgjengelig for allmennheten utenom barnehagens åpningstid

Lekeutstyr

Tradisjonelle lekeapparater fremmer fysiske ferdigheter hos barn, og de fanger stor interesse mens de lærer seg å beherske dem. Barn skal ha mulighet for å huske, skli, hoppe og snurre i barnehagen. Felles for mange lekeapparater er at de har begrenset kapasitet, og bare noen få barn kan bruke apparatene samtidig. Barn har i tillegg til tradisjonelle lekeapparater glede av naturområder, vann og andre elementer hvor de kan være kreative og bruke kroppen. Det bør legges til rette for enkle innretninger som taustiger, små broer og stokker i tillegg til tradisjonelle apparater. Areal med fast dekke er med å sikre allsidig aktiviteter som ballspill, sykling, fantasilek, fotball, hoppe tau, tegning med kritt mm.

(Foto: Valle modellverksted)

(Foto: Sprellopp barnehage)

(Foto: LAPPSET)

5.4. De minste barna

Det ligger en utfordring i å ivareta alle barns behov ved fysisk tilrettelegging av miljøet. Med økende andel små barn i barnehagen må det tilrettelegges for ulike utfordringer knyttet til bevegelse og aktivitet. Videre må lekemuligheter i umiddelbar nærhet av bygget sikres for de minste barna.

5.5. Hviling

Barnehagen skal ha eget svalrom til hviling som er innredet med sovekrybber. Svalrommet skal bygges i tilknytning til hovedbygget slik at det er mulig å gå tørrskodd til.

Et alternativ til svalrom tilknyttet hovedbygg er svalromt integrert inn i selve hovedbygget og som innredes med stablebare lettveksenger og madrasser. I hvert byggeprosjekt må det vurderes hvilke løsninger man velger ut i fra lokale forhold, tilpasninger og størrelse på bygget.

Svalrom tilknyttet hovedbygget skal være låsbart, og skjermes mot regn, vind, katter, fugler og smådyr. Det stilles krav til et godt inneklime der bygget skal ha tilstrekkelig luftutskiftning/ventilasjon. Temperatur må også tilpasses bruken.

Svalrommet skal ha en plassering og utforming som sikrer tilsyn, rask tilgang og evakuering. For å forhindre opphopning ved utganger i en evakuering skal svalrommet minst ha to utganger til rømningsvei. Dører med innfelt vindu fra sentrale oppholdssteder ivaretar kravet om tilsyn.

5.6. Arktisk klima

Klimaet i Tromsø bærer preg av kort sommersesong og kjølig vintre. Byen er kjent for mye snø og har oftest ca. 7 mnd. med snødekke pr. år. Store snødepo og nedsnødde gjerder er en utfordring for barnehagene i Tromsø. Uteområdet i Tromsøbarnehagen skal være klimatilpasset alle årstidene.

Alle skal ha mulighet til å drive friluftsliv som en helsefremmende, triveselskapende og miljøvennlige aktivitet i nærmiljø og i naturen ellers (St. 39 Friluftsliv).

Krav til utforming

- ✓ Sikre god plass i personal- og barnegarderobes til oppbevaring av klær/sko for alle årstider
- ✓ Gode solforhold
- ✓ Snøfrie dørsoner/nødutganger
- ✓ Trinnfrie og overbygde inngangspartier
- ✓ Høyden på gjerdet rundt barnehagen må vurderes etter lokale vinterforhold
- ✓ Portens størrelse må være bred nok til at brøytebil kan kjøre gjennom
- ✓ Akebakke, gode muligheter for å gå på ski og oppbevaring av ski
- ✓ Skjerming mot vind
- ✓ Fastbygde gapahuker/lavvo med ildsted og plass til inventar som vann og mat
- ✓ Vinterplan:
 - ✓ Hensiktsmessig og forsvarlig snødeponering og snølagring
 - ✓ Mulighet for aktiviteter med snø
 - ✓ Beskrivelse av snøsmelting/avrenningsforhold

5.7. Trafikk

Det er mye trafikk til og fra en barnehage om morgenen og ettermiddagen. Det er varierte former for trafikk rundt en barnehage som f.eks. personalbiler, myke trafikanter med vogn, akebrett, barnesykler, spark, sykkel med sykkelvogn, varelevering og snøbrøyting.

Gode trafikale løsninger forhindrer feilparkering, rygging og stressituasjoner, og barn skal sikres mot farer som trafikk, støy og forurensning. Sikkerhet, orden og oversiktighet, med tydelige og enkle kjøremønstre bør kjennetegne ankomstarealene til Tromsøbarnehagen.

Parkering

Det bør ikke være langt å gå fra parkeringsplass til barnehagebygget. Reserverte oppstillinger som plass til bevegelseshemmede skal være nærmest inngangspartiet. Parkeringsområdet skal være tilgjengelig vinterstid med god belysning, oppmerking og skilting. Utenfor barnehageporten kan det være en billomme (kiss&ride) med av- og påstigningsmulighet for kortidsparkering til varelevering, taxi o.l. Det skal legges til rette for sykkelbod eller sykkelparkering med tak og strømtilgang til parkering av sykler og sykkelvogner til ansatte, foresatte og barn.

5.8. Ikt – digitale løsninger

Digitale verktøy skal inngå som en naturlig del av barnehagens miljø. Ulike typer digitale verktøy kan brukes som en del av leken, og gi støtte i læring og skapende virksomhet, men også som et arbeidsverktøy for personalet.

Tromsøbarnehagen skal ha tilrettelagte digitale løsninger som kan brukes hensiktsmessig og forsvarlig for å løse praktiske oppgaver i tillegg til at det ivaretar nasjonale og lokale føringer.

Ifølge rammeplanen 2017 skal barnehagens digitale praksis bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal dette støtte opp om barns læreprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn.

Foto. Maria T. Paulsen

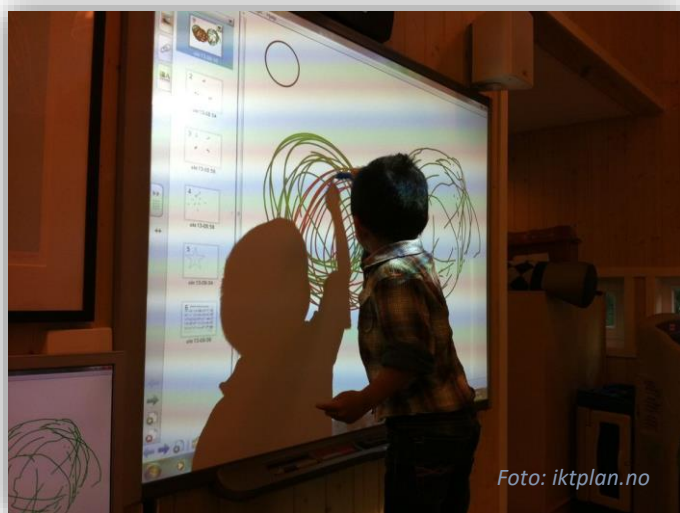

Foto: iktplan.no

Foto: iktplan.no

6. Barnas stemme

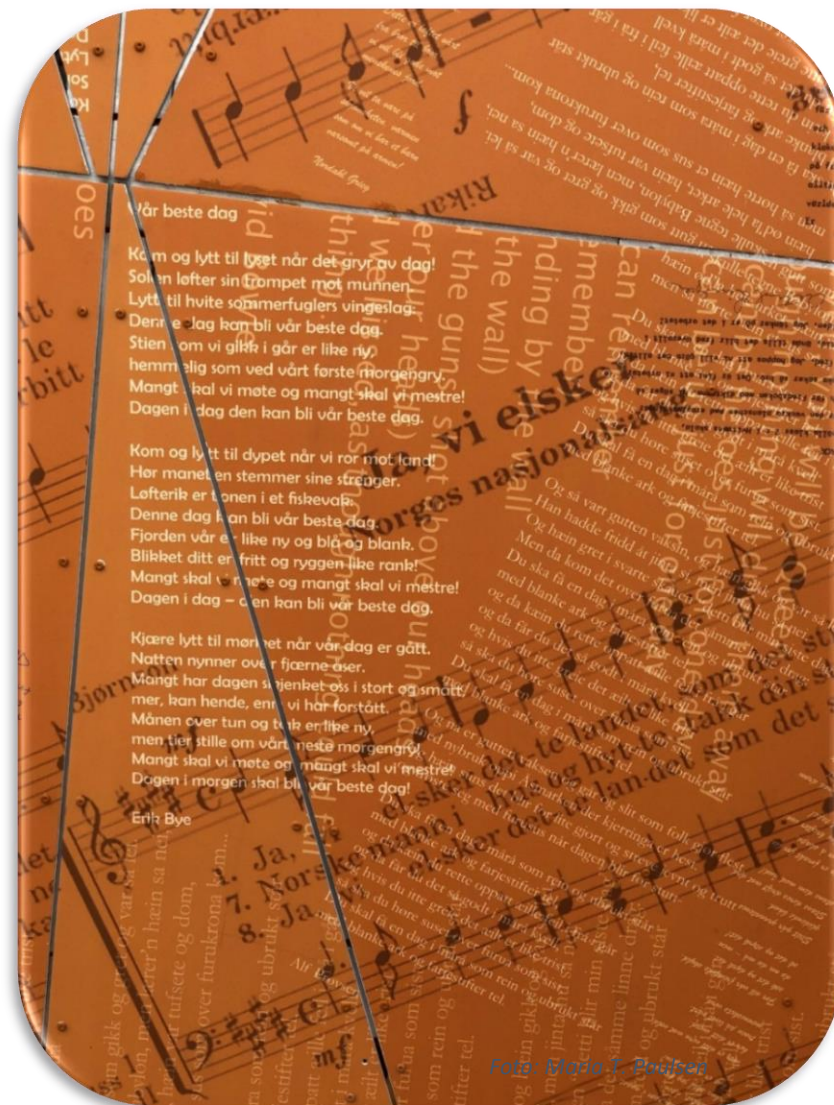
Barnehagen er en selvfølgelig del av barns- og familiers hverdag. Den er samfunnets første tilbud sett i perspektivet livslang læring, og dens betydning er blitt mer grunnfestet. Barnehagens beste talsperson er barn og foresatte, og må utvikles og endres i tråd med deres og samfunnets utvikling og behov.

I følge plan- og bygningsloven gis kommunen et ansvar for å organisere planprosesser slik at de som blir berørt av en plan skal få delta. Kommunen har et særlig ansvar for at barn og unge får medvirke og bli hørt.

6.1. Barns medbestemmelse og medvirkning

Barnehagens planløsning skal være utformet på en slik måte at den ivaretar barnas rett til medbestemmelse og medvirkning. Planløsning skal ha en struktur som gir barna større handlingsrom til å velge mellom hvem de vil være sammen med, hva de vil gjøre og hvor de vil være, samtidig som man ivaretar deres nødvendighet til trygghet og tilhørighet.

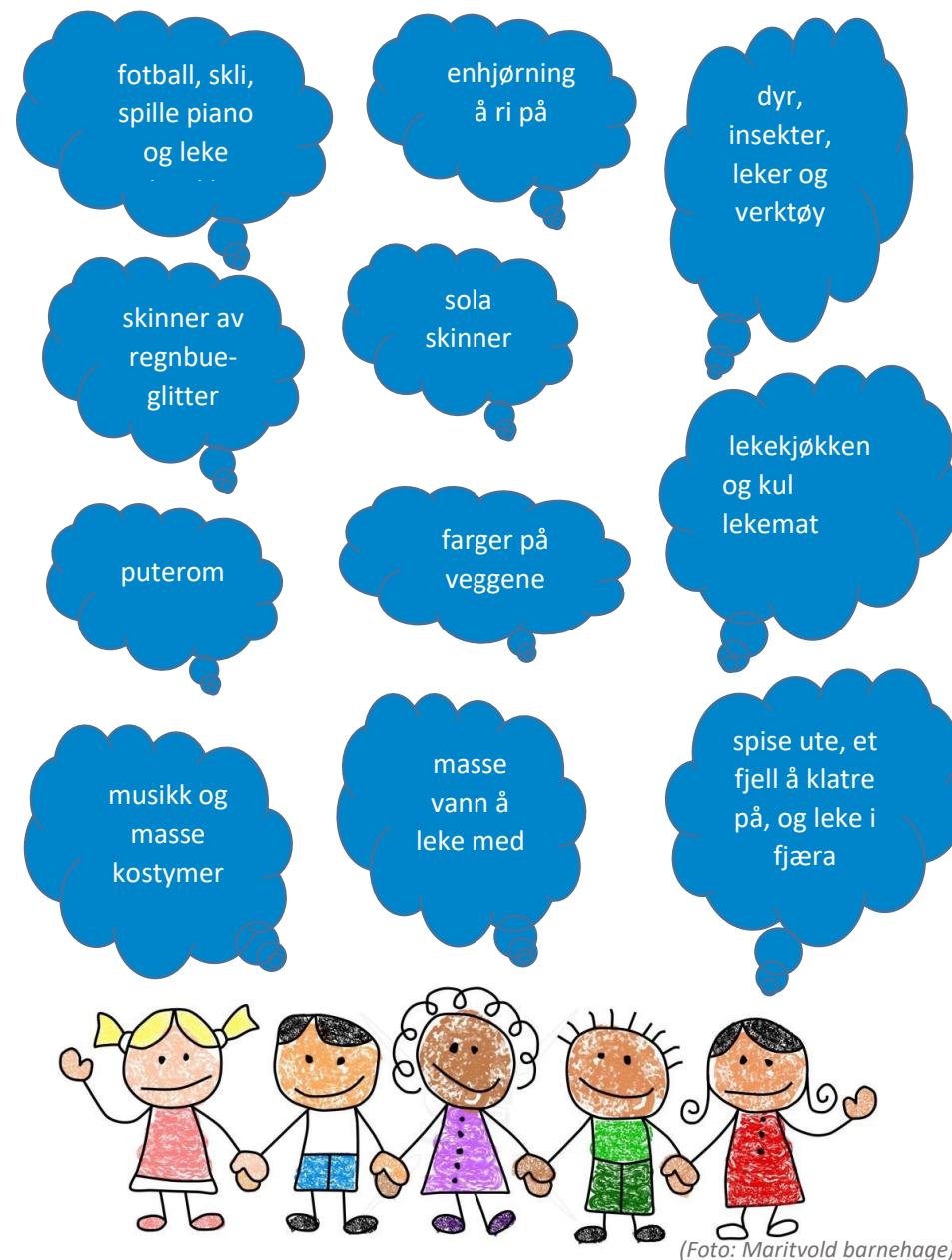
Barns mulighet til å definere og forvalte rom, og gjøre dem til sine egne skal ivaretas. Det må tilrettelegges for at barn og personalet har mulighet til å jobbe med flere ulike kreative og skapende aktiviteter samtidig.

6.2. Drømmebarnehagen

Arbeidsgruppen sendte ut en enkel undersøkelse til alle barnehagene, både kommunale og private. Det ble forespurt om de kunne stille 4-5 åringene spørsmålet «hvordan en drømmebarnehage er?». Det kom inn 17 svar.

Sammenfattet ønsker barna seg en barnehage der en kan leke med vann, gjerne ute og inne. Barna ønsker seg en barnehage med nok leker og muligheter for fysiske aktiviteter. De ønsker tjukkaser, lekeapparater, egne formingsrom og gjerne en stor gymsal. Barna er opptatt av at de voksne skal være snille, og at vennene deres er i barnehagen

Kilder

- Anskaffelsesloven (2016) *Lov om offentlige anskaffelser*. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/LTI/lov/2016-06-17-73> (Hentet 18.mars 2019).
- Arbeidsmiljøloven (2006) *Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv*. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-62> (Hentet: 18.mars 2019).
- Avdeling for oppvekst og utdanning (2014) *Vedtekter for Tromsø kommunes barnehager*. Tilgjengelig fra: <https://www.tromso.kommune.no/samtykkeerklaring-planer-og-vedtekter.5855905-377475.html> (Hentet: 18.mars 2019).
- Avdeling for oppvekst og utdanning (2017) *Barnehagebehovsplan 2017-2020 – med vurderinger frem til 2024*. Tilgjengelig fra: <https://www.tromso.kommune.no/samtykkeerklaring-planer-og-vedtekter.5855905-377475.html> (Hentet: 18.mars 2019).
- Avdeling for oppvekst og utdanning (2019) *Strategisk oppvekstplan 2019-2026*. Tilgjengelig fra: <https://www.tromso.kommune.no/oppvekst-og-utdanning-strategisk-oppvekstplan-2019-2026-med-prosessdokument.6234250-121711.html> (Hentet: 18.mars 2019).
- Barnehageloven (2018) *Lov om barnehager*. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64> (Hentet: 18. mars 2019).
- Bokashi (2019) *Foto*. Tilgjengelig fra: <https://bokashinorge.no/> (Hentet: 13.juni 2019).
- CADO (2019) *Foto*. Tilgjengelig fra: <https://cado.no/produkter/water-game-goldfish-spring/> (Hentet: 13.juni 2019).
- Folkehelseloven (2012) *Lov om folkehelsearbeid*. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-29> (Hentet: 18.mars 2019).
- Helse og omsorgsdepartementet (1996) *Forskrift om miljørettet helsevern i barnehage og skole m.v.* Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1995-12-01-928> (Hentet: 18.mars 2019).
- Iktplan.no (2019) *Foto*. Tilgjengelig fra: <https://www.iktplan.no/index.php?pageID=20&cat=1> (Hentet: 13.juni 2019).
- Justis- og beredskapsdepartementet (1996) *Forskrift om sikkerhet ved lekeplassutstyr*. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1996-07-19-703> (Hentet: 18.mars 2019).
- Kunnskapsdepartementet (2006) *Veileder for utforming av barnehagens uteareal*. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/veileder-for-utforming-av-barnehagens-ut/id467115/> (Hentet 18.mars 2019).
- LAPPSET (2019) *Foto*. Tilgjengelig fra: <https://www.lappset.com/> (Hentet: 13.juni 2019).
- Likestillings- og diskrimineringsloven (2017) *Lov om likestilling og forbud mot diskriminering*. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/LTI/lov/2017-06-16-51> (Hentet: 18.mars 2019).
- Maritvold barnehage (2019) *Foto*. Tilgjengelig fra: <https://maritvold.no/om-oss/> (Hentet: 13.juni 2019).
- Plan og bygningsloven (2009) *Lov om planlegging og byggesaksbehandling*. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71> (Hentet: 18. mars 2019).
- Playtop (2019) *Foto*. Tilgjengelig fra: <http://www.playtop.com/no/hjem.asp> (Hentet: 13.juni 2019).
- Seksjon fra byutvikling (2015) *Kommuneplanens samfunnsdel*. Tilgjengelig fra: <https://www.tromso.kommune.no/kommuneplanen.331381.no.html>
- Sprelloppen barnehager (2019) *Foto*. Tilgjengelig fra: <http://sprellopp.no/solbergelva/> (Hentet: 13.juni 2019).
- UNIQA (2019) *Foto*. Tilgjengelig fra: <https://www.uniqa.no/> (Hentet: 13.juni 2019).
- Utdanningsdirektoratet (2017) *Rammeplan for barnehagen*
- VALLE MODELLVEKSTED (2019) *Foto*. Tilgjengelig fra: <http://www.vallemv.no/gapahuk-handlaft/> (Hentet: 13.juni 2019).

Foto: bokashimorge